

România
Ministerul Culturii și Identității Naționale

Ordin Nr. 2046 din 25.03 2017

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) – (5) și art. 14 alin. (1) din Legea nr.182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Având în vedere prevederile Cap. III din Normele de clasare a bunurilor culturale mobile, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 886/2008;

Ținând seama de Hotărârea de Clasare nr. 7257/27.06.2017a Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor;

În temeiul prevederilor art. 11 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

Ministrul Culturii și Identității Naționale emite următorul:

ORDIN

Art. 1 Se clasează în patrimoniul cultural național mobil, 15 bunuri culturale mobile cu valoare arheologică și istorico-documentară, din care 3 în categoria juridică „Tezaur” și 12 în categoria juridică „Fond”, aflate în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României, prevăzute în Anexa care face parte integrantă din prezentul Ordin.

Art. 2 Direcția Patrimoniu Cultural va lua toate măsurile necesare pentru aducerea la cunoștință a prevederilor prezentului Ordin Muzeului Național de Istorie a României, în vederea punerii în aplicare.

Lucian ROMAȘCANU

Ministrul Culturii și Identității Naționale



Nr. exemplare 2/3

Fișa standard

15 bunuri culturale mobile cu valoare arheologică și istorico-documentară, aflate în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României, clasate în patrimoniul cultural național mobil, din care:

I. 3 bunuri în categoria juridică Tezaur

Nr. crt.	Denumirea bunului cultural și nr de inventar al acestuia	Autor/atelier/marcă/atribuire (după caz)	Titlul sau tema	Material, tehnică, dimensiuni	Datare, anul, fabricația (după caz)	Observații (antecedente, stare de conservare, date speciale – prezența semnăturilor, inscripțiilor)
1.	Bloc de parament nr. inv. 18742	Latene; loc de descoperire: localitate: Grădiștea – Sarmizegetusa, județ Hunedoara	Bloc de parament cu semne lapidare; nr. inv. 18742	Calcarenit cu textură medie H = 31 cm, Ap = 32,5 cm, Lp = 15,5 cm Descriere: Bloc paralelipipedic tăiat dintr-un bloc de parament mai mare. Suprafața frontală este inscripționată cu literele grecești I, Π și P. Semnele lapidare indică probabil poziția blocului în cadrul asizei. Lăcașul de agrafă (picior 2 × 3; h = 4) prezent pe suprafața de așteptare descrie poziția originală a blocului, cu semnele lapidare dispuse pe verticală, de-a lungul muchiei cu suprafața laterală stângă. Pe suprafețe, mai puțin suprafața dorsală care este spartă, sunt vizibile urme de prelucrare cu gradina.	Sec. I p. Chr.	Lipsă de material: pe latura dreaptă a piesei (cca 12 cm); urme de eroziune a pietrei; numeroase zgârieturi pe toată suprafața.
2.	Arc de nișă funerară Nr. inv. 18784	Roman timpuriu	Arc de nișă funerară Nr inv. 18784	Marmură Hp = 79,5 cm; Lp = 45 cm, A = 30,5 cm Descriere: Sector din arcul golului unei nișe de aediculă. Arhivolta ionică este bipartită; cele două fascii sunt surmontate de un talon răsturnat amplu. Structura decorativă a fațadei aediculei a fost completată cu acroterele marginale caracteristice; sub semipalmata este sculptată o floare de rodie (?).	Sec II-III p.Chr.	Ciobituri cu lipsa de material; fisuri; zgârieturi; pete de culoare maro.
3.	Sculptură funerară feminină Nr. inv. 18840	Roman timpuriu; Loc de descoperire: Tomis, loc.	Sculptură funerară feminină Nr. inv. 18840	Marmură L=535; L=1945; A=340; Descriere: Statuie feminină seminudă, culcată pe o suprafață plană (H = 8-9 cm) asemănătoare unui	Sec.III p.Chr.	Eroziune a pietrei; ciobituri; numeroase zgârieturi pe toată suprafața piesei.



		Constanța, jud. Constanța		„blat” (cu toate laturile finisate: 34 × 180,5), rezemată cu cotul stâng pe un vas pântecos, răsturnat. Partea inferioară a corpului este acoperită cu un himation. În picioare poartă sandale. Spatele și umărul sunt acoperite de o mantie, ale cărei falduri sunt redată cu grijă. Iconografic, această imagine se aseamănă cu motivul Nimfei (divinitatea apelor) tipică pentru epoca elenistică, când acest gen de statuie era folosit la decorarea unor fântâni. Lipsa orificiului în vasul pe care se reazemă statuia și constatarea faptului că piesa poate reprezenta o copie din epoca romană au îndemnat editoarea monumentului, Gabriella Bordenache să considere posibilă și ipoteza amplasării statuii într-un cadru funerar. Pe spatele statuii sunt redată detaliile anatomice și detaliile veșmântului; marginal suprafața este pregătită pentru contactul cu alte piese (sau statui) similare (?); corespunzător zonei vasului se conservă un lăcaș similar unui gujon cu ductul oblic (2 × 2,7; h = 3,5); în zona călcâielor statuii, colțul blatului, tăiat în plan oblic conține lăcașul unui alt gujon (2 × 2; h = 3). Urmele sistemului de montaj pot indica proveniența piesei dintr-un ambient decorat cu statui, structurat în plan în formă de U; nu este exclus ca acest ansamblu să fie de tipul unui <i>nimphaeum</i>	
--	--	---------------------------	--	---	--

I. 12 bunuri în categoria juridică Fond

Nr. crt.	Denumirea bunului cultural	Autor/atelier/marcă/atribuire (după caz)	Titlul sau tema (dacă este cazul)	Material, tehnică, dimensiuni	Datare, anul, fabricația (după caz)	Observații (antecedente, stare de conservare, date speciale – prezența semnăturilor, inscripțiilor)
1	Vas de tip <i>mortarium</i> Nr inv. 16970	Roman timpuriu Loc de descoperire: Dobrogea	Vas de tip <i>mortarium</i> Nr inv. 16970	Granit DG = 51 cm; l = 19 cm; GR = 42 cm; G = 35 kg Descriere: <i>Mortarium</i> de formă circulară, fără cioc de scurgere. Bază dreaptă, pereți ușor evazați, buză nedelimitată de corp. Finisat pe toate laturile, inclusiv baza și interior.	Sec. II p. Chr.	Piesa prezintă două crăpături; uzură funcțională.
2	Friză-arhitravă interioară Nr. inv. 18777	Roman timpuriu; Loc de descoperire: Tomis, loc.	Friză-arhitravă interioară Nr. inv. 18777	Marmură; L = 85 cm; l = 51,5 cm; GR = 11,5 cm; Descriere: Arhitravă ionică tăiată în același bloc cu friza.	Sec. II-III p. Chr.	Ciobituri cu lipsa de material; lipitura în zona coltului stâng superior; pata



		Constanța, jud. Constanța		Fasciile arhitravei tripartite sunt delimitate de două registre: astragal compus din perle alternate cu piruete și profil în torsadă. Arhitrava este delimitată de friză prin <i>kymation</i> lesbic și astragal compus din perle și piruete. Friza decorată cu încrengături vegetale (rincaux) este încheiată la partea superioară <i>kymation</i> ionic compus din ove cu cămașa largă și săgeț		de culoare maro; urme de sol.
3	Stelă onorifică Nr. inv. 18786	Roman timpuriu; Loc de descoperire: Localitate Vadu, Constanța	Stelă onorifică, Nr. inv. 18786	Marmură L = 111 cm ; LA = 63,5 cm; GR = 16 cm Descriere: Stela este împărțită în două registre. Registrul superior este în formă de fronton cu trei acrotere din care se păstrează doar două. În centru este redat un medalion cu simbolul cetății <i>Histria</i> (vulturul care ține un delfin în gheare). Sub fronton sunt gravate cinci cununi de laur; sub acestea textul în limba greacă. Inscricția reprezintă un decret acordat de cetate în onoarea lui Aristagoras, fiul lui Apaturios, un binefăcător al cetății	Jumăt.sec. I a. Chr.	Ciobituri cu lipsă de material pe marginile piesei; scrijelituri pe fața piesei; ciobituri în zona inscripției; depuneri de diferite proveniențe.
4	Stelă onorifică Nr. inv. 18787	Roman timpuriu Loc de descoperire: Localitate Vadu, Constanța	Stelă onorifică Nr. inv. 18787	Marmură I = 24 cm; LA = 20 cm; GR = 15 cm; G = 1,220 kg Descriere: Se păstrează un fragment rupt pe toate laturile, cu spatele prelucrat grosier. Pe fața vizibilă se păstrează litere și cuvinte din textul unei inscripții grecești, prea lacunar pentru a fi completat. Inscricția reprezintă un decret acordat de cetate în onoarea lui Aristagoras, fiul lui Apaturios, un binefăcător al cetății. 20 cm; GR = 15 cm; G = 1,220 kg	Jumăt. sec. I a. Chr.	Lipsă material în partea stângă (cca 9 × 3,5 cm). Spărtură recentă în partea superioară cu lipsă material (cca 5 × 4,5 cm). La sfârșitul rândului patru pată de la adezivul unei etichete. Mici zgârieturi oblice pe suprafața piesei. Pe latura dreaptă înscris cu vopsea roșie. Observații: fragmentul face parte din altă piesă (MNIR 18786) fără a se putea întregi.
5	Capitel de pilastru corintic Nr. inv. 18790	Roman timpuriu Loc de descoperire: Tomis, loc. Constanța, jud. Constanța	Capitel de pilastru corintic Nr. inv. 18790	Marmură I = 49 cm; L = 69,5 cm; A = 50 cm; Descriere: Capitel de pilastru adosat decorat pe trei fețe. Structura decorativă – similară cu cea a capitelului corintic nr. cat. 235 – este adaptată unor coordonate dimensionale mai reduse: gabarit general, valoarea decoșului față de zidul la care a fost adosat. Adaptarea decorației fețelor laterale la decoșul mai mic al pilastrului a determinat eliminarea decorului central din registrul superior (elice sau frunze cu	Deceniul 3 al sec. II- încep.sec.III- p. Chr	Lipsă de material în zona colțurilor și în zona frunzelor de acant; lipituri în zona unui colț (fața piesei); numeroase fisuri pe suprafața piesei; ciobituri; pete de culoare neagră.



				vârful încolăcit) și la unirea canalelor volutelor.		
6	Relief cu reprezentare banchet eroic Nr. inv. 18813	Greacă clasică Loc de descoperire: Loc. Histria, jud. Constanța	Relief nr inv. 18813	Marmură l = 34,20 cm; L= 8 cm; GR=2,8 cm; Descriere: Se păstrează doar partea stângă a unui relief. Latura stângă și inferioară sunt finisate, latura superioară și dreaptă rupte, spatele prelucrat grosier. Pe câmpul reliefului se mai păstrează cinci personaje: trei femei și doi copii îndreptați spre dreapta către scena principală a banchetului din care este vizibilă numai o parte din cline. Femeile sunt înveșmântate în mantii lungi care le acoperă chiton-ul. Cei trei copii sunt așezați în fața a două dintre persoanele adulte, de asemenea, înveșmântate cu mantii care le acoperă chiton-ul. Scena reliefată reprezintă un banchet eroic cu adoranți. Scena este mărginită în partea inferioară de o bordură lată (l = 3,5).	Sec. al IV-lea a. Chr.	Lipsa de material în zona capetelor personajelor; ciobituri; pete de culoare maro.
7	Lespede onorifică Nr. inv. 18817	Greacă elenistică Loc de descoperire: loc. Tomis, jud. Constanța	Lespede Nr. inv. 18817	Marmură l = 33 cm; L= 43,50 cm; GR = 10 cm Descriere: Partea inferioară a unei lespede, deteriorată în mai multe părți, mai ales în stânga sus. Latura inferioară, cea dreaptă și spatele sunt finisate; latura stângă spartă. Pe latura dreaptă se conservă amprenta unei agrafe (picior 2,2 × 3,6 cm; h = 2,5 cm, tijă 4 × 3,6 cm; h = 1,5 cm). Fața expusă este finisată foarte fin, iar în partea inferioară are un cadru de cizelură. Inscripția, în limba greacă, este dispusă pe două coloane, din care numai cea din stânga este întregibilă și poate fi citită.	Sec. III-II a. Chr.	Lipsă de material în trei zone ale piesei. Zgârieturi. Pete de culoare maro în zona col dreapta inferior.
8	Stelă funerară Nr inv. 18823	Roman timpuriu Loc de descoperire: Tomis, loc. Constanța, jud. Constanța	Stelă funerară, Nr inv. 18823	Marmură l = 56,5 cm; LA = 33,5 cm; LA = 42 cm; GR = 9-11 cm Descriere: Stelă, de formă paralelipipedică, mai îngustă în partea superioară și mai lată în partea inferioară, cu latura superioară și lateralele finisate, latura de jos și spatele prelucrate grosier. Pe bordura superioară este o inscripție în limba greacă. Cea mai mare parte a stelei este ocupată de reprezentarea scenei banchetului funerar. Într-o nișă (h = 2,4), este reprezentat un bărbat, înveșmântat cu <i>chiton</i> și <i>himation</i> . Culcat pe <i>cline</i> , ține în mâna dreaptă, ridicată, o cunună, iar în cea stângă, pe care se sprijină, un obiect, greu de identificat. În fața lui este reprezentată o femeie, înveșmântată în <i>chiton</i> și <i>himation</i> , al cărui capăt vine pe cap până pe creștet. Aceasta este așezată pe un scaun cu spătar înalt, cu mâna dreaptă pe genunchi. Mâna stângă este ținută pe piept. În fața patului este	Sec. I a. Chr. – sec. I p. Chr.	Fisura în partea superioară; lipsa de material în zona colturilor (latura dreapta) și în partea inferioară a piesei; ciobituri, zgârieturi, scrijelituri; urme de calcar.



				<p>amplasată o <i>mensa tripes</i> (cu ofrande pe ea) alături de care, în stânga, este figurat un personaj, de statură mai mică. Un alt personaj de statură mică este reprezentat în dreapta scaunului pe care stă femeia. Este probabil ca cele două personaje mai mici să fie de condiție servilă (<i>Camillus</i> și <i>Camilla</i>). În partea inferioară a stelei, sub scena banchetului, este reprezentat un cal, în galop spre dreapta.</p>		
9	Stelă funerară Nr. inv. 18824	Roman timpuriu, Loc de descoperire: Tomis, loc Constanț, jud. Constanța	Stelă funerară, Nr. inv. 18824	<p>Marmură I = 91 cm; LA = 59 cm; GR = 9 cm Descriere: Stelă de formă paralelipipedică terminată cu un mic „tenon” (H = 8; I = 44; G = 8) de susținere. Suprafața superioară este finisată, lateralele sunt finisate cca 4 cm, astfel încât să fie reliefat decorul pilaștrilor, restul fiind prelucrat grosier. Latura inferioară (inclusiv piciorul) și spatele piesei sunt prelucrate grosier. Pe latura din stânga, în partea inferioară, este practicat un lăcaș de gujon circular (2 × 2, h = 2,5), iar pe latura din dreapta, partea inferioară, este vizibil un lăcaș de agrafă (amprentă picior 2 × 2, h = 2,5, amprentă tijă 5,5 × 2,4, h = 3). Stela are partea superioară în formă de fronton cu trei acrotere. Centrul este decorat cu două rozete și două flori (campanule). Pe arhitrava, susținută de doi pilaștri, este gravat textul 1 al inscripției. În câmpul central, mărginit de cei doi pilaștri, este redată scena banchetului funerar. Un personaj masculin, defunctul, este redat central, alungit pe <i>cline</i>. Coafura este tipică epocii împăratului Traian. Fruntea este îngustă, ochii nu au marcați irisul, nasul este spart, gura cu buzele închise, barba schematic redată. Înveșmântat în <i>chiton</i> și <i>himation</i>, are mâinile împreunate spre piept și ține în mâna stângă un vas și în mâna dreaptă un capăt al mantiei. Un personaj feminin, soția defunctului, este redat la stânga bărbatului, așezat pe o <i>cathedra</i>. Coafura cu cărare pe mijloc mai are o codiță împletită, așezată pe creștet, ca o coroniță. Trăsăturile feței sunt slab păstrate din cauza unor spărturi la suprafața pietrei. În urechi are cercei cu pandant. Este înveșmântată în <i>chiton</i> și mantie, ale cărei capete acoperă capul. Mâna stângă, așezată pe picior, ține un obiect neidentificabil, iar mâna dreaptă iese din faldurile draperiei, la nivelul toracelui. În dreapta defunctului este redat un alt personaj feminin (fiica), cu o statură mai mică decât a părinților. Așezată pe <i>cline</i>, stă cu picioarele pe un scaunel. Trăsăturile feței sunt slab păstrate din cauza unei spărturi. Este înveșmântată într-o mantie ale cărei capete acoperă capul. Mâna dreaptă ține un capăt al mantiei în zona toracelui, mâna stângă este lăsată pe lângă corp. În fața</p>	Prima jumăt. sec. al II-lea p. Chr.	Lipsă de material din vârful frontonului și colțul stânga inferior. Ciobituri pe margini, urme de lovituri în zona fețelor personajelor



				patului este redată o <i>mensa tripes</i> plină cu ofrande. În stânga mesei un personaj masculin (<i>Camillus</i>) redat cu dimensiuni mult mai mici ca ale celorlalte, ajută la servirea bucatelor. În partea din dreapta a scenei, lângă flica defunctului, este reprezentată o figură feminină, de mici dimensiuni, care ține un vas în mâini. În dreptul defunctului, la nivelul capului este sculptată o cunună de lauri. Sub scenă este gravat textul 2 al inscripției		
10	Bloc de ancadrament nr. inv. 18826	Roman timpuriu	Bloc de ancadrament, nr. inv. 18826	Marmură L = 93 cm; A = 60 cm; H = 47cm; Descriere: Fragmentul este structurat în forma unei cornișe tăiate împreună cu arhitrava. <i>Cyma</i> este decorată cu <i>anthemion</i> delimitat la racordul cu <i>geison</i> -ul de astragal cu perle și piruete. <i>Geison</i> -ul este decorat pe frunte cu motivul valului, intradosul este lis, iar piciorul cu <i>kymation</i> ionic format din ove cu cămăși largi și săgeți ferm delimitate. Sub <i>geison</i> este inserat registrul orizontal al denticulilor și un registru de racord cu planul arhitravei decorat cu <i>kymation</i> lesbic. Pe suprafața zonei arhitravate este tăiat sub-plan un astragal cu perle și piruete. Deși piesa este puternic distrusă, în dreapta se citește întoarcerea pe lateral a elementelor decorative ale cornișei, în timp ce pe zona corespunzătoare zonei arhitravate, piesa este tăiată oblic. Aceste particularități indică proveniența fragmentului din elementul orizontal al ancadramentului unui gol (<i>hyperthyron</i>).	Sec. II-III p. Chr.	Lipsa de material în partea inferioară; numeroase ciobituri; fisuri în zonele cu lipsa de material; urme de calcar și sol.
11	Bornă de hotar Nr. inv. 18835	Roman timpuriu; Loc de descoperire: Localitate: Pantelimonu de Sus, județul Constanța	Bornă de hotar Nr. inv. 18835	Marmură H p = 98 cm; L = 41 cm; LA = 26 cm Descriere: Bloc de formă paralelipipedică cu baza spartă. Latura superioară și lateralele finisate, spatele prelucrat grosier. Pe spate, în partea superioară este finisat cu o adâncitură (H = 15, l = 10), probabil de la o reutilizare ulterioară. Pe suprafața plăcii este gravată inscripția în limba latină. Primul și ultimul rând al inscripției este încadrat de câte o <i>hedera distinguens</i> .	Sec. II p. Chr.	Ciobituri cu lipsă de material pe marginile piesei. Urme de lovituri, fisuri. Pete de culoare albă în partea superioară a piesei. Inscripție: <i>Fines/pertinentes/ad Tib(erium) Cl(audium) Firmi-/ num.</i> Text: „Hotare aparținând lui Tiberius Claudius Firminus
12	Stelă votivă Nr. inv.18837	Roman timpuriu; Loc de descoperire: Tomis, loc Constanț, jud. Constanța	Stelă votivă cu reprezentarea Cavalerului Trac Nr. inv. 18837	Marmură H = 112 cm; L = 48 cm; G = 20 cm Descriere: Stelă de formă paralelipipedică spartă în colțul din dreapta sus, partea inferioară ruptă. Laturile sunt finisate, spatele este prelucrat grosolan. Laturile de sus și jos sunt puternic erodate de contactul îndelungat cu apa. Piesa este	Prima jumăt. a sec. III p. Chr.	Colțul stâng de sus este rupt. Suprafața reliefului, mai ales chipul lui Eros, e foarte deteriorat.



				<p>decorată în partea superioară cu un pseudo-fronton, acrotere și semipalmetă, iar în centru o rozetă cu patru petale. Sub fronton, într-o nișă pătrată (h = 2,5-3), este reprezentat Cavalerul trac, îmbrăcat cu tunică și cu hlamida fluturândă, călare, în mers, spre dreapta. În fața lui sunt figurate un altar circular și un arbust pe care se înfășoară un șarpe. Sub imaginea Cavalerului este gravată inscripția.</p>		
--	--	--	--	--	--	--





Ministerul Culturii și Identității Naționale
Direcția Patrimoniu Cultural

Nr. 7257/27.06.2017

COMISIA NAȚIONALĂ A MUZEELOR ȘI COLECȚIILOR

HOTĂRÂRE DE CLASARE

În ședința din data de 27.06.2017, în urma analizării Rapoartelor de expertiză și a documentației specifice, Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor a hotărât clasarea în patrimoniul cultural național mobil, a 15 bunuri culturale cu valoare arheologică și istorico-documentară, 3 în categoria juridică Tezaur și 12 în categoria juridică Fond, aflate în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României.

Dr. Ernest Oberländer-Târnoveanu
PREȘEDINTE COMISIA NAȚIONALĂ A
MUZEELOR ȘI COLECȚIILOR

Nr. exemplare ¹/2

T: +40 21 2244421
F: +40 21 2233157
www.cultura.ro

Bulevardul Unirii, nr. 22,
Sector 3, 030833, O.P.4, C.P.15
București, România